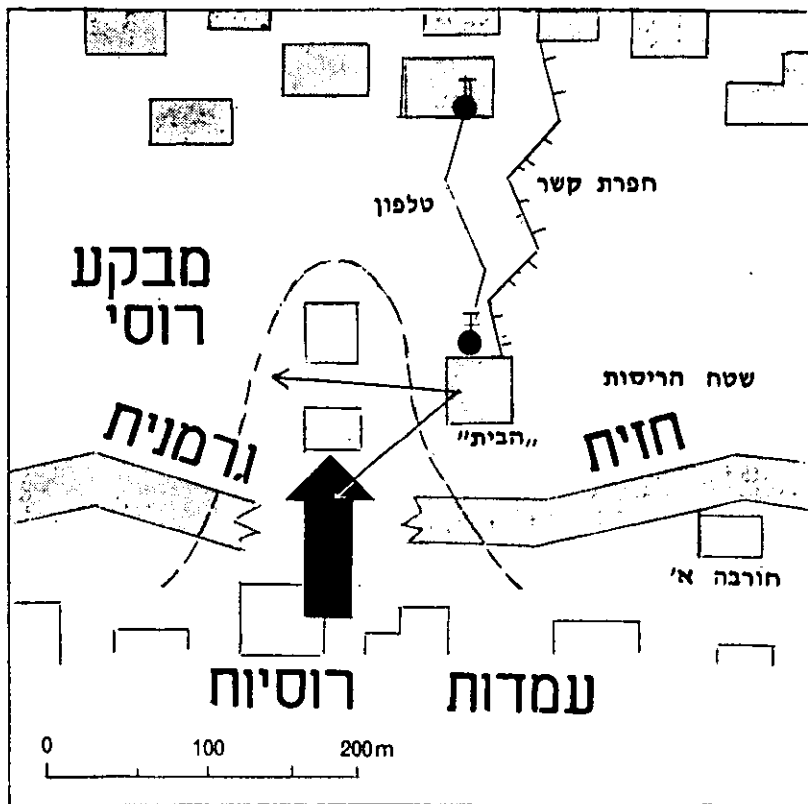

לכידת בית

מיר ה. פון־דאך

המצב הטקטי

זירת הקרב

מקום זימן: סטלינגרד, אוקטובר 1942.

מוזג האויר: ביום – שמש; בלילה – קר למדי.

הרקע

לפני ימים מספר התקדמו רגלים סובייטים, בסיוע תותחים ומרגמות, לעבר קבוצה של שלושה בתים, שהיו בידי הגרמנים. על שני בתים הצליחו להשתלט; השלישי נשאר בידי הגרמנים. בית זה הוא קוץ באגפו של טריז המבקע הסובייטי. התקפות חזיתיות רחבות־היקף הוכשלו על־ידי האש החזקה והמדוייקת של התותחים והמרגמות הגרמניים, שטווחו היטב אל סביבת הבית.

המצב בקטע

מטרתו של מפקד־הקטע הסובייטי (לויטננט; מפקד־פלוגה) היא לחסל את קו־ההתנגדות המטריד. הוא מטיל על אחד ממפקדי המחלקות שלו (בדרגת סמל), להכין את המבצע ולבצעו.

קרקע

הבית

בית בן ארבע קומות, מבטון מזויין, מפויח וחרוך. במקום גג – סבך של קורות־עץ וקורות־פלדה; לוחות של פח־גלי, שנעקרו ממקומם, מיטלטלים ברוח. הקירות מנוקבים ככברה מפגזי ארטילריה ופצצות מטוסים. הדלתות והחלונות נהרסו. הבית – מבנה גבוה מאוד – שולט על סביבתו הקרובה. מקומותיו העליונות אפשר לצפות לעבר כמה רחובות ואף אפשר לראות במרחק רב קטע של הוולגה. בגלל ערכו הטקטי ביצרוהו הגרמנים היטב.

הסביבה

בצפון – שטח־הריסות ובו חלקי קירות נמוכים ומכתשי פגזים. בדרום – שני הבתים, עליהם השתלטו הכוחות הסוב-

ייטים. במערב — חפרת-קשר מוליכה מהבית לעבר העמדות הגרמניות.

הכנות לביצוע המשימה

ההכנות למבצע נחלקות לשניים: סיור ותצפית, החלטה ותכנית.

סיור ותצפית

בחסות החשיכה נכנס מפקד הכוח-הפורץ הסובייטי לתוך חורבה א' ומתקין לו עמדת תצפית מוסנית כיאות. מעמדה זו הוא צופה במשך 24 שעות אל יעדו.

ברבזמן יורה הפלוגה לעבר הבית, כדי לאלץ את הגרמנים לגלות את עמדות-הנשק.

בלילה הבא חוזר מפקד הכוח-הפורץ אל מפקד-הפלוגה.

תוצאות התצפית

הכוח הגרמני מתוגבר מאוד בלילה. לקראת בוקר (משמרונו יום) מצמצמים את הכוח שבבית עד כ-10 אנשים. יתר החיילים חוזרים, דרך חפרת-הקשר אל עמדה אחורית, לנוח. הגרמנים ערים לנעשה בעיקר כלפי צפון ומזרח. העמדות הסובייטיות בכיוונים אלה קרובות יחסית לבית. נראה ששטח-ההריסות לא נשמר במיוחד.

החלטה ותכנית

על סמך הניסיון שנרכש עד כה נראית התקפה חזיתית חסרת תכלית; לכן — צריך להפתיע! נקבע כי:

- ההתקפה תיערך על-ידי כוח-פורץ קטן.
- ההתקפה תיערך בבוקר, שעה שהכוח הגרמני מופחת.
- ההתקפה תיערך מכיוון בלתי-צפוי, מעבר לשטח-ההריסות הפתוח, ובשלב האחרון — אפילו מכיוון הצד הגרמני.
- לא תהיה הכנה ארטילרית ולא סיוע-אש. הנשק הכבד יהיה בחיפוי נצור ויופעל רק אם תשתבש פעולת הכוח-הפורץ.

ההתקפה

ההיערכות להתקפה כללה:

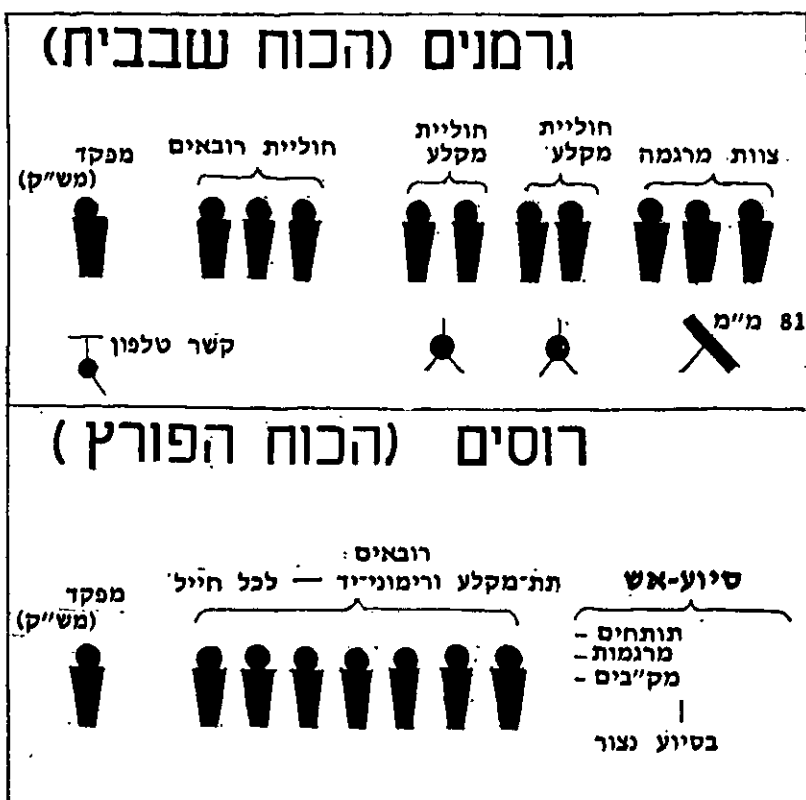
- ארגון הכוח-הפורץ.
- התקדמות לעבר חורבה א', שהיא עמדת-מוצא להתקפה.
- מיקום הנשק המסייע המלווה את הפעולה בחיפוי נצור.

יום הלחימה הראשון

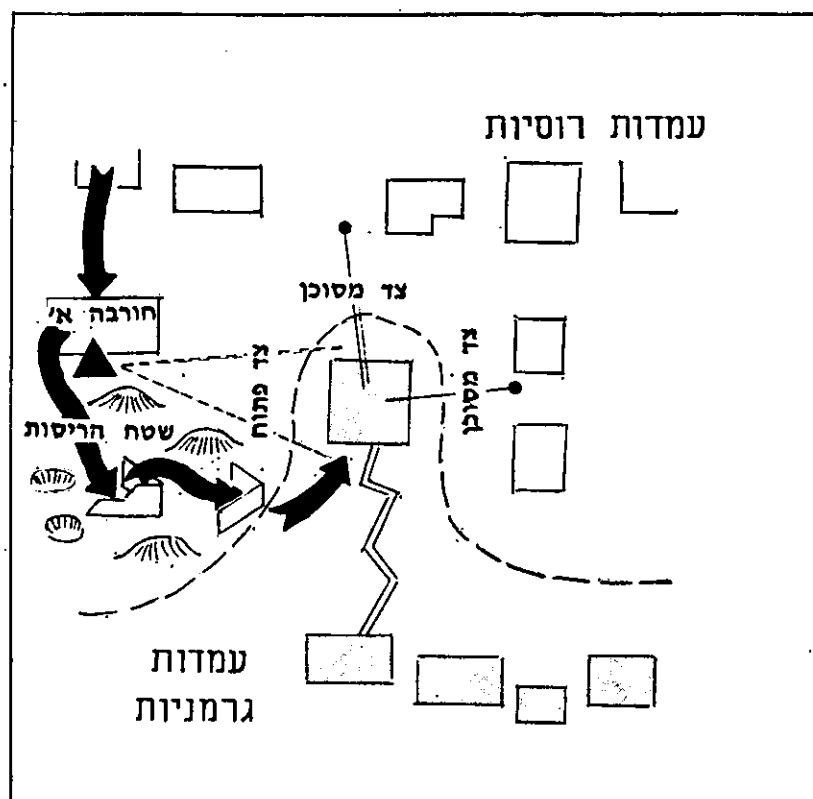
שחר

הכוח-הפורץ מתקדם בזחילה בשטח-ההריסות אל עבר הבית, תוך ניצול מקסימלי של פני-הקרקע. כל חייל עמוס תחמושת ורימוני-יד. אין עמם מזון, אך הם נושאים מעילים. הבית שותק. שקט בכל הקטע.

הכוח מגיע — מבלי להתגלות — עד למרחק 20 מטר מהבית. מפקד הכוח קם, נותן סימן ומזנק אל הבית. שבעת אנשיו מזנקים אחריו.

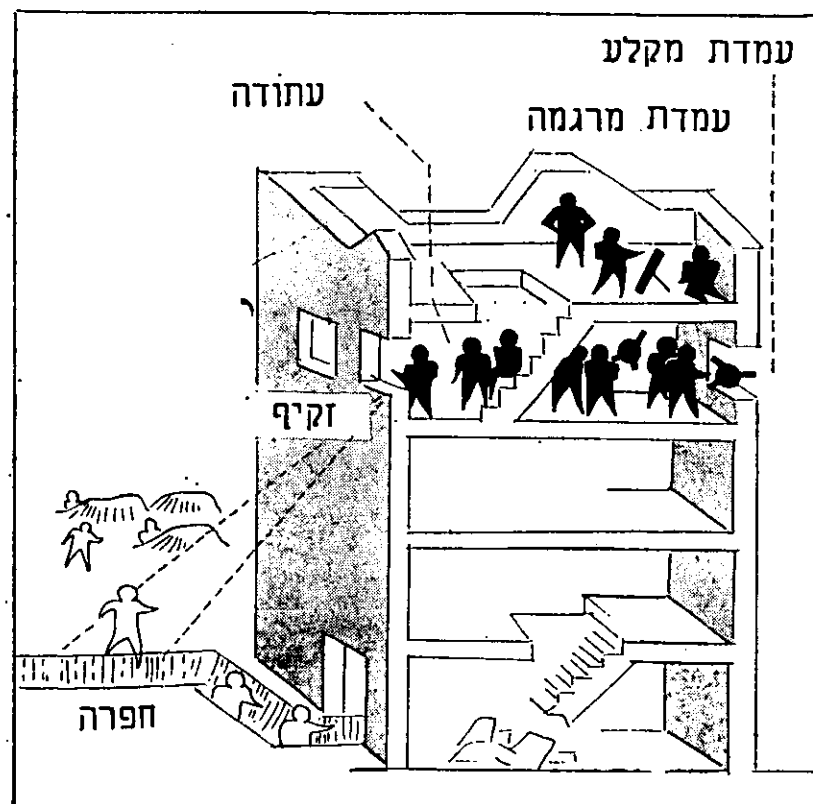

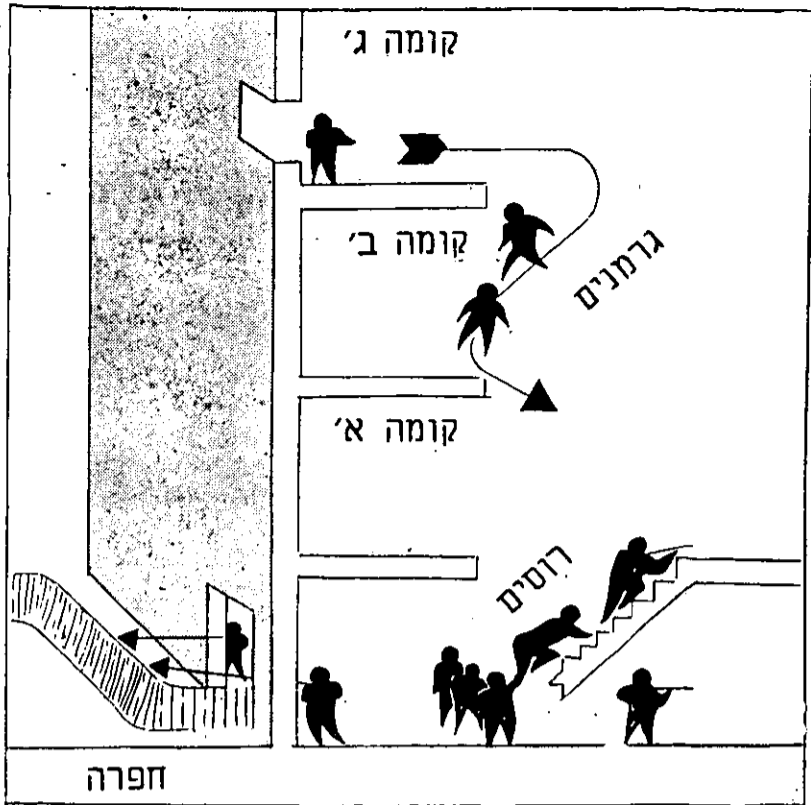
הרכב הכוחות

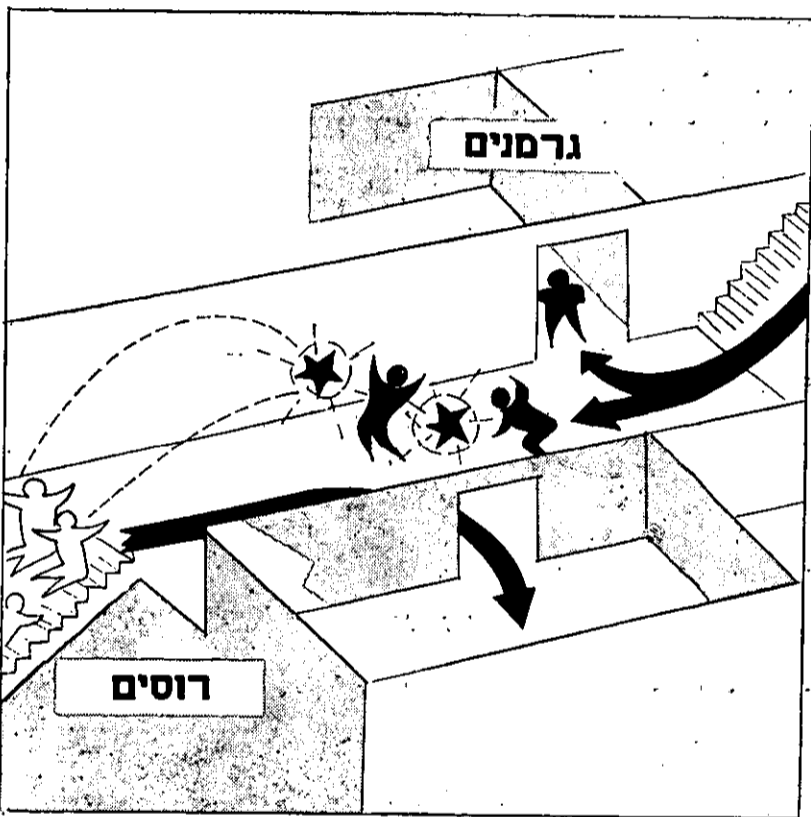
הפריצה הסובייטית

גילוי הכוח-הפורץ

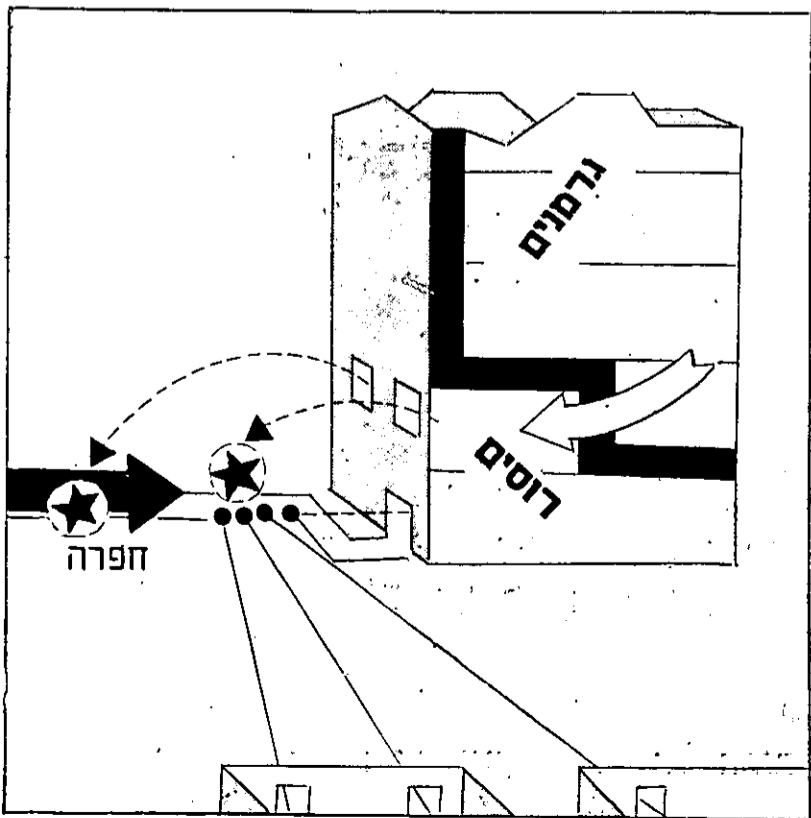

מכתינגד גרמנית

הכוח־הפורץ זורק רימונים

ניסיון פריצה גרמני

הזקיף הגרמני בקומה ג' מבחין בכוח־הפורץ ברגע האחרון ופותח עליו באש תת־מקלע, אך הוא איחר את המועד. החיילים הסובייטים הגיעו ל"שטח המת" שליד קיר־הבית. הם קופצים לתוך חפרת־הקשר ופוצצים אל פרוזדור־הבית. מפקד הכוח־הפורץ משאיר שני חיילים בפתח הבית. השניים חוסמים על־ידי תת־מקלעים את חפרת־הקשר לכיוון העמדות הגרמניות ומאבטחים את עורפו של הכוח־הפורץ. החלק התחתון של המדרגות המובילות לקומה א' נהרס, אך במאמץ משותף ובעזרה־הדדית אפשר להגיע למעלה. ואמנם, מפקד הכוח וחמישה חיילים מטפסים.

חוליית מכת־הנגד הגרמנית מסתערת מקומה ג' — למטה. על המדרגות ובפרוזדור של קומה א' מתנגשת החוליה עם הפורצים. חיילי הכוח־הפורץ זורקים שני רימוני־יד. התר פוצצויות מחרישות אוזניים נשמעות בתוך המבנה הסגור. הכל נעלם בעשן ובאבק־הסיד הלבן המתאבק מהטיח המתפורר. נשמעות זעקות־כאב. לאחר ההתפוצצויות מזנקים חיילי הכוח־הפורץ מסף המדרגות לתוך הפרוזדור, נתקלים בשתי גופות ומבחינים מבעד לעשן בדלתות מימין ומשמאל. מהדלת השמאלית מצליפה עליהם אש תת־מקלע. הם נעלמים בדלת הימנית, וזורקים רימוני־יד מעבר לפרוזדור לתוך פתח הדלת השמאלית. התת־מקלע משתתק.

הכוח־הפורץ בודק את סביבתו. החדרים קשורים זה בזה על־ידי פתחי דלתות ועל־ידי פרצות בקירות. בחדר, שליד חדר המדרגות, אין תקרה ואין רצפה. פגז בעל קוטר גדול עבר את כל הקומות. מבעד לחור, שגרם הפגז, יכול מפקד הכוח־הפורץ לראות את אנשיו שבקומת־הקרקע ואף לשוחח אתם. הצד השמאלי של הבית, בו נאחו הכוח הסובייטי, פונה לעבר העמדות הגרמניות. הגרמנים, המחזיקים בצד השני של הבית, שולטים על הגישה לעמדות הסובייטיות. בידי הסובייטים קומת הקרקע והחצי הקדמי של קומה א'. היתר — בידי הגרמנים.

שעות הבוקר המאוחרות

הגרמנים מנסים לפרוץ את המצור על הבית, בהעבירם כוח דרך חפרת־הקשר. ניסיון זה נכשל בגלל אש התת־מקלעים ורימוני־היד של הסובייטים. מעודד מהניסיון לחלצו, פותח הכוח הגרמני בתוך הבית בהסתערות. הסובייטים חייבים להתגונן כלפי שני הצדדים — ומצליחים בכך.

אחר־הצהרים

הסובייטים מנסים לפרוץ את המצור על הבית, שבתוכו מת־כתשים, מהקו שלהם. ניסיון זה נמנע על־ידי האש החזקה של הגרמנים.

התותחים והמרגמות של שני הצדדים אינם יורים אל הבית, כדי לא לסכן את אנשיהם. אי־שקט ומתח שוררים עד רדת היום.

ערב

מבעד לקירות שומעים הסובייטים כיצד "שכניהם" הגרמניים משוחחים בטלפון.

הם מחפשים את קורהטלפון, אך אינם יכולים לגלותו בחשיי כה. גם הסובייטים וגם הגרמנים רעבים ורועדים מצינת הליל.

יום הלחימה השני

בבוקר השכם הסובייטים מגלים את קורהטלפון ומנתקים אותו.

אחר־הצהריים

המתנה מתוחה. חילופי אש לסירוגין. התחמושת של הכוח־הפורץ הסובייטי הולכת ואוזלת. ברור למפקד הכוח, כי בלי לה בא צריכים להגיע לידי הכרעה. הוא אינו רואה אלא אפשרות אחת (דומה, מוצא יאוש): לתקוף ישירות דרך הדלת הבלתי־מבוצרת.

לילה

שני הצדדים סובלים מקור ומרוח פרצים. הסובייטים ישנים במשמרות. בחצות מעיר מפקד הכוח את אנשיו. הוא חוצה את הפרוזדור ופותח את הדלת בשקט. הזקיף הגרמני נשען ליד הדלת, רדום. ליד החלון ממול מבחין מפקד־הכוח בצלילתו של זקיף שני, הצופה אל העמדות הסובייטיות. מפקד־הכוח זורק רימוני־יד לתוך החדר וקופץ מייד לאחור. לאחר ההתפוצצות הוא פורץ פנימה, יורה מתת־מקלעו. לאחר הפריצה סורקים את הבית. מפקד־הכוח שולח רץ אל הפלוגה ומבקש תגבורת.

יום הלחימה השלישי

אחר־חצות

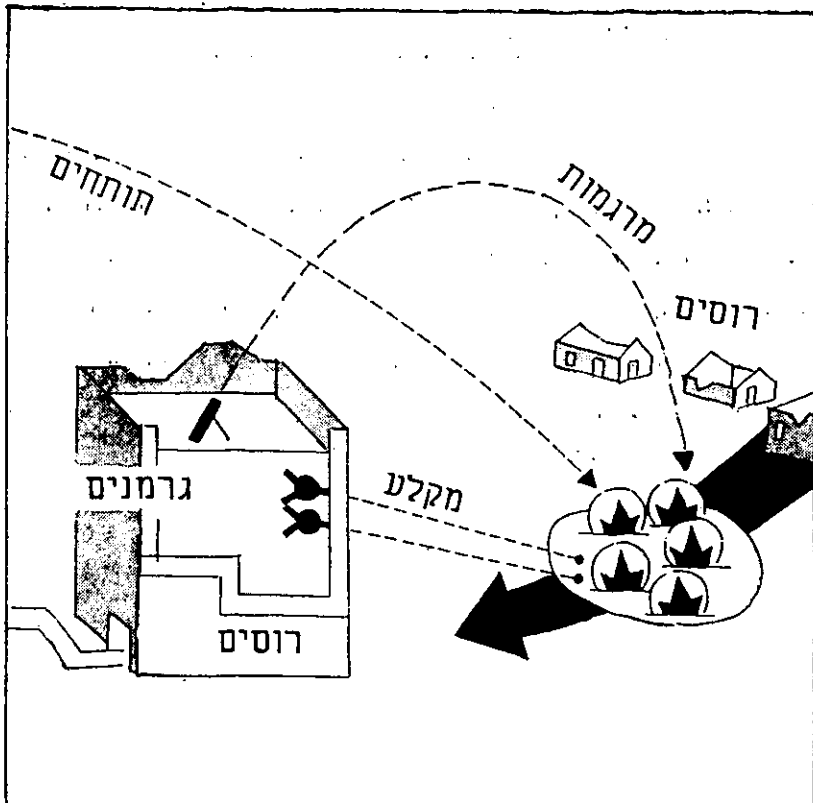
הרץ עובר בקפיצות אחדות את השטח הנשלט על־ידי האויב ומגיע בשלום אל העמדות הסובייטיות. בחסות החשיכה מביאים הסובייטים תגבורת (צלפים, מק"בים, תותחים נ"ט), תחמושת ומזון אל הבית. מפקד־הפלוגה עצמו מגיע וממריץ את הפעולה. תוך זמן קצר חייב הבית להיות מוכן להגנה! החיילים עובדים בקדחתנות. הצלפים מוצבים בקומה א', המ"ק"בים והתותחים הנ"ט בקומת הקרקע. את הקומה הזו מבצרים במיוחד. פל"סים מניחים מוקשים נ"ט בצד המערבי של הבית.

שחר

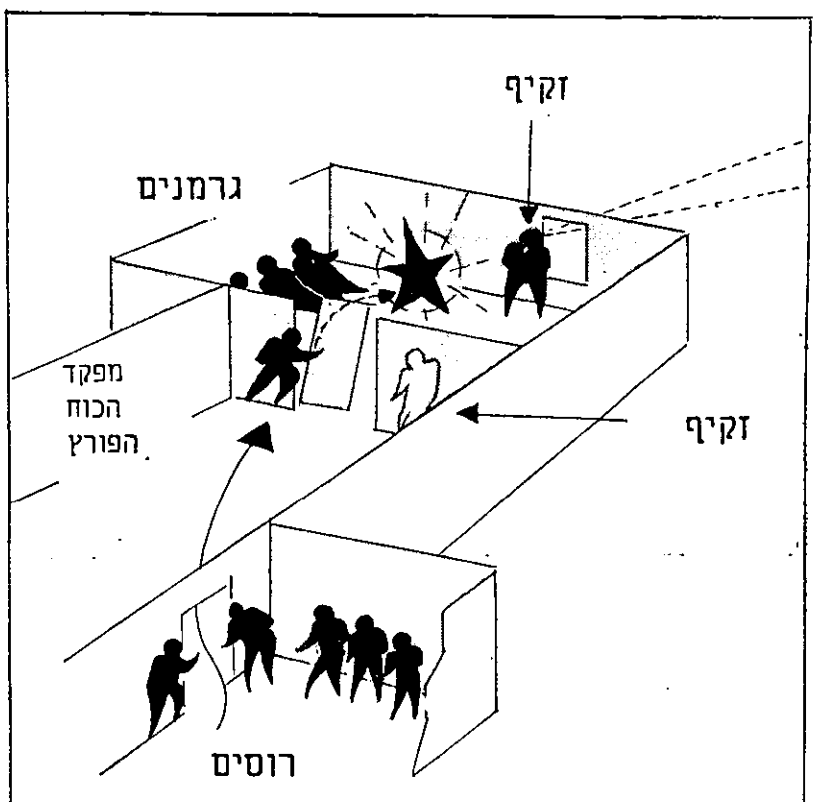
מתחילה התקפת־נגד מקבילה של הגרמנים. מחלקת רגלים, בסיוע ארבעה טנקים, מתקדמת לאורך חפרת־הקשר. הטנק הקדמי עולה על אחד המוקשים, שזה עתה הונחו, ונתקע ללא יכולת לנוע. טנק שני נפגע על־ידי תותחים נ"ט. התקפת־הנגד המקבילה משתבשת.

לפני־הצהריים

הגרמנים מכירים בעובדה, כי בינתיים חלף הזמן המתאים להתקפת־נגד מקבילה וכי יש לתכנן מחדש. הם מכינים התקפת־נגד אחרת.

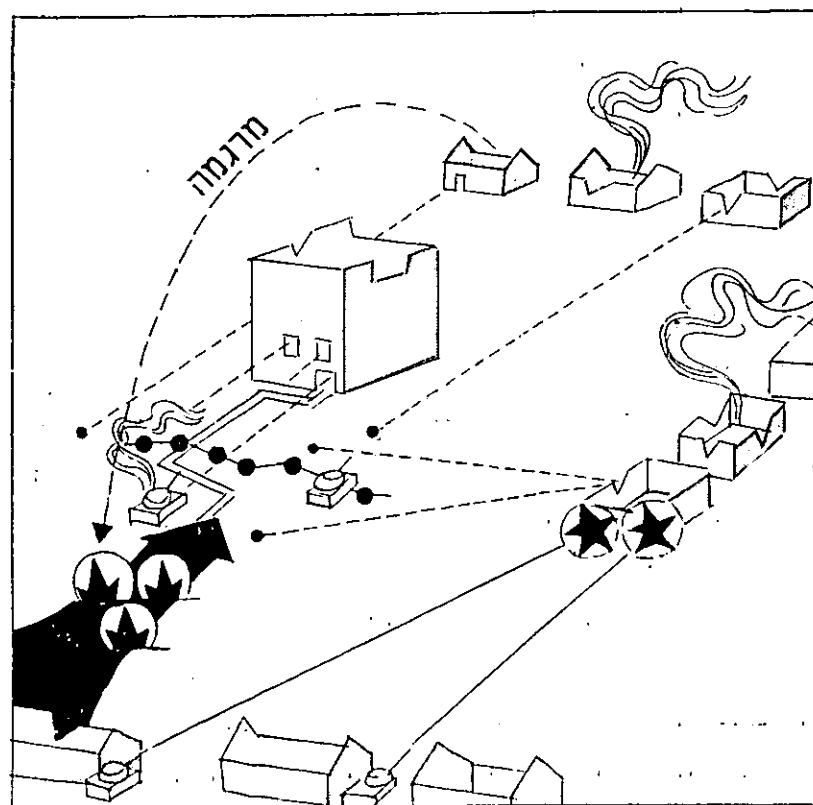

ניסיון פריצה סובייטי

ביעור הבית

התקפת־הנגד הגרמנית המקבילה

מתחילה הכנת-אש להתקפת-הנגד, הכוללת:

● הפצצה על-ידי מפציצי-צלילה.

● 20 דקות אש תותחים ומרגמות.

האדמה רועדת. תקרות נופלות, קירות מתמוטטים. הבית

נעלם בעשן, ממנו מבזיקות מדי-פעם התפוצצויות הפגזים.

רק שתיים מארבע קומותיו של הבית נשארות על תלן.

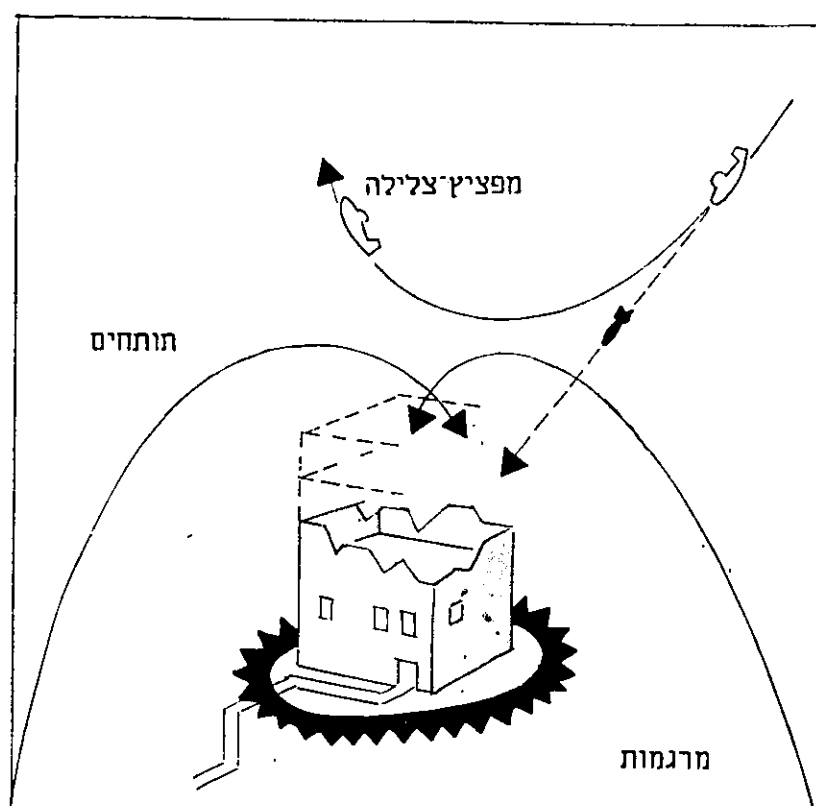
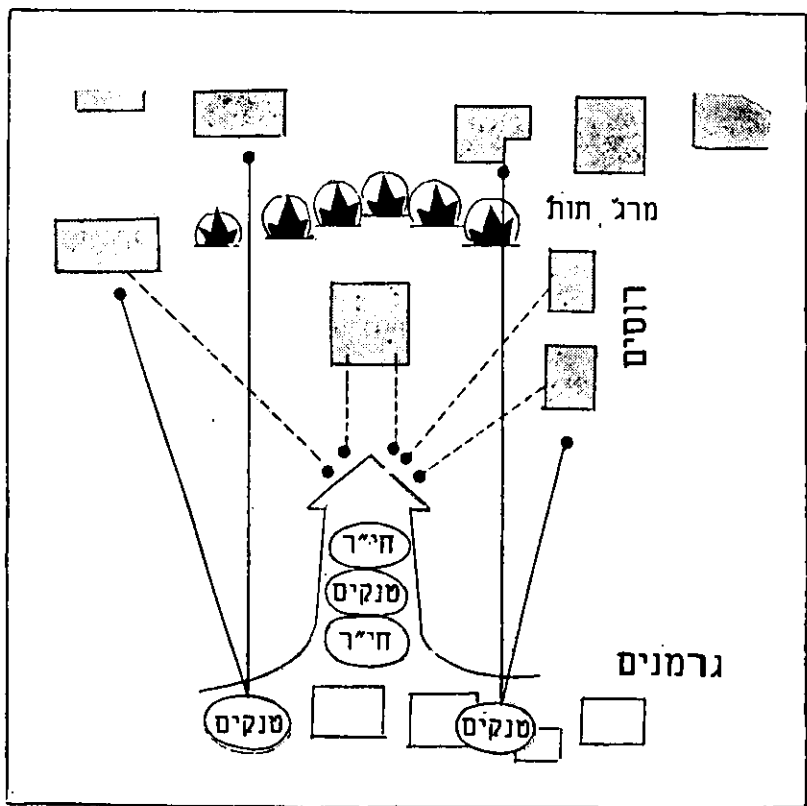
בסיום הכנת-האש מתקדמות שתי מחלקות רגלים בסיוע כ-15

טנקים ותותחי-סער. שני טנקים נפגעים על-ידי תותחים נ"ט.

הרגלים הגרמנים חייבים למצוא מחסות בין הריסות הבתים. במחסות אלה הם מופצים על-ידי המרגמות הסובייטיות. קבוצת תת-מקלענים מתקדמת בחפרת-הקשר ומגיעה עד סמוך לבית. במקום זה נפתחת עליהם אש מדוייקת. הצלפים הסובייטים שבקומה א', משתמשים בכוונות טלסקופיות. התת-מקלענים הגרמנים סובלים אבידות רבות ונאלצים לסגת. התקפת-הנגד משתבשת, נבלמת ונפסקת. הבית נשאר בידי הסובייטים.

התקפת-הנגד האחרת

הכנת-האש הגרמנית

„שקיעתו של המזרח“ (המשך מעמוד 29)

מעסיקים את הסופרים הערביים במידה גדולה-הולכת. ה"קלק" — החרדה — מתווספת כאן לתהום המפרידה בין הורים ובנים, אשר חונכו לאור תורות שונות ונוגדות. חרדה זו מוצאת את ביטוייה למשל, בספר "עץ האומללות" של טהא חוסיין, מגדולי סופרי מצרים בדורנו, ובכתביהם של סופרים רבים שבאו אחריו. בין האחרים מתבלט הסופר נגיב מחפוז, הממונה כיום על סרטי הקולנוע במצרים, ואשר כתב טרילוגיה, המשקפת אותה חרדה ואותה תהום שבין הדור רות. באחד מסיפוריו האחרונים, "הפחד", בולט יאוש הסופר מכישלוננו של השלטון למצוא לשון משותפת עם האוכלוסייה, אשר מושגיה שונים מהשקפתו.

כנגיב מחפוז, חותרים אף סופרים ערביים אחרים לחוף-מבטחים — אך אינם מצליחים עדיין למצוא את השלמות ואת השלמה הנפשית, בניגוד למוסלמי משכבר, אשר מצא את שלוותו באמונתו באיסלאם.

ניפחו בתיאוריהם את הישגיהם, כגון תרומת אנשי-המדע הערביים בימי-הביניים, וטיש-טשו את חולשותיהם ואת מחדליהם של הערבים.

מאז תום מלחמת-העולם השנייה, ועם חרידת ברית-המועצות לאזרנו, בעקבותיה, קם חוג משכילים ערביים, אשר ראה חזות-הכל בדוגמה הסובייטית. בשלב מאוחר יותר נתעוררה התלהבות מן הסינים אשר התגברו על נחשלותם ב"קפיצה נחשנית". עם זאת צצה בעולם הערבי "ספרות העתיד", המבטיחה תקוות ומשאלות בנוסח סיפורת מדע, כגון: סיפורו של נוסע ערבי בשנת 2,000, המדווח לקוראיו על בירות ערביות, בהן מתנהלים החיים על טוהרת "הלחיצה על כפתורים והאוטומציה המלאה" — קיצור, ממש אותם סממנים המאפיינים את הישגי המערב השנוא-ונערץ בעת-הרבות-האחת.

הכמיהה לקדמה והקושי למצוא במורשת-הערב בר מענה מספק לאתגרי ההווה והעתיד —

טורית, וצועד לקראת עתיד שאינו עוד שלו.

✱

המתיחות האינטלקטואלית, ה"קלק" (חרדה, בעברית) — נותנת אותותיה במזרח הערבי; מאז הפגישה בין המזרח הערבי ולמערב, חשים המשכילים הערביים ב"נחיתותם" לעומת הישגיהם הטכנולוגיים של הזרים. מתיחות זו באה לידי ביטוי דו-ערכי: הערצה קיצונית למורשת הזרה — מחד גיסא, והעריצה המלווה שנאה עיוורת לזרים — מאידך גיסא. בתקופת השלטון המנדטורי הזר — הבריטי והצרפתי — גברה השנאה על-הרצון לחיקוי; אולם מאז תום מלחמת-העולם השנייה גוברת והולכת הנטייה להתמודד עם המערב ולהוכיח, כי גם המזרח הערבי רשאי לציין לזכותו הישגים, בעיקר בתקופות-עברו, עת היה המערב שרוי עדיין באפילה ובברבריות של ימי הביניים. על רקע זה נכתבת ההיסטוריה הערבית מחדש, בעיקר על-ידי משכילים ערביים, שנתחנכו במערב. הללו